

SAOPĆENJE PRIOPĆENJE FIRST RELEASE

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL OFFICE OF STATISTICS

GODINA / YEAR I

SARAJEVO, 30. 06. 2011.

BROJ / NUMBER: 21.2

Molimo korisnike da prilikom korišćenja podataka navedu izvor
Those using data from this issue are requested to state the source

TROŠKOVI RADA U FEDERACIJI BiH U 2009. GODINI

LABOUR COST IN FEDERATION B&H IN 2009 YEAR

Prosječni mjesečni troškovi rada po zaposlenoj osobi u pravnim osobama u Federaciji BiH, za 2009. godinu, iznosili su 1595 KM. Prosječni mjesečni troškovi rada po izvršenom satu rada u pravnim osobama u Federaciji BiH, za 2009. godinu, iznosili su 10,4 KM. U strukturi ukupnih troškova rada najveće učešće imaju Primanja zaposlenih osoba 89,8 %.

Posmatrano prema djelatnostima Klasifikacije djelatnosti NACE Rev. 1.1 najviši troškovi rada po zaposlenom zabilježeni su u djelatnosti E - Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom (2582 KM) i u djelatnosti J - Finansijsko posredovanje (2571 KM), a najniži u djelatnosti H - Ugostiteljstvo (1084 KM) i u djelatnosti F - Građevinarstvo (1132 KM).

Average monthly labour cost per employee in legal entities in Federation B&H, for 2009. year, was 1595 KM. Average monthly labour cost per hour actually worked in legal entities in Federation B&H, for 2009. year, was 10,4 KM. The highest share in labour cost have wages and salaries 89,8 %.

According to the NACE Rev. 1.1 classification the highest monthly labour costs per employee were recorded in section E - Electricity, gas and water supply (2582 KM) and in section J - Financial intermediation (2571 KM), and the lowest labour costs were in section H - Hotels and restaurants (1084 KM) and in section F - Construction (1132 KM).

1. Prosječni mjesečni troškovi rada, po vrstama troškova, Federacija Bosne i Hercegovine, 2009. godina

1. Average monthly labour costs, according to the kind of costs, Federation of B&H, 2009.

Vrste troškova rada	Prosječni mjesečni troškovi rada po zaposlenom*	Prosječni troškovi rada po izvršenom satu	Kind of labour cost
	Average monthly labour cost by employee*	Average cost by hours actually worked	
Ukupni troškovi rada	1595	10,39	Total labour cost
Primanja zaposlenih	1433	9,34	Wages and salaries
Socijalni doprinosi poslodavca	154	1,01	Employers' social contributions
Troškovi obrazovanja	5	0,03	Vocational training costs
Drugi troškovi zaposlenih	4	0,03	Other expenditure
Subvencije	2	0,01	Subsidies

2. Prosječni mjesečni troškovi rada, prema djelatnostima KD, Federacija Bosne i Hercegovine, 2009. godina

2. Average monthly labour costs, according to NACE Rev.1.1, Federation of BiH, 2009.

u KM / in KM

Područja djelatnosti KD	Prosječni mjesečni troškovi rada po zaposlenom*	Prosječni troškovi rada po izvršenom satu	Sections NACE Rev.1.1
	<i>Average monthly labour cost by employee*</i>	<i>Average cost by hours actually worked</i>	
Ukupno	1595	10,4	Total
C Vađenje ruda i kamena	1661	11,9	C Mining and quarrying
D Prerađivačka industrija	1259	8,1	D Manufacturing
E Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	2582	17,0	E Electricity, gas and water supply
F Građevinarstvo	1132	7,1	F Construction
G Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravak motornih vozila i motocikla	1252	7,9	G Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods
H Ugostiteljstvo	1084	6,6	H Hotels and restaurants
I Prijevoz, skladištenje i komunikacije	1978	13,1	I Transport, storage and communication
J Finansijsko posredovanje	2571	17,1	J Financial intermediation
K Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne djelatnosti	1912	11,9	K Real estate, renting and business activities
M Obrazovanje	1733	11,5	M Education
N Zdravstveni i socijalni rad	1989	14,0	N Health and social work
O Ostale javne komunalne, društvene i lične uslužne djelatnosti	1574	10,2	O Other community, social and personal service activities

*Troškovi rada po zaposlenom odnose se na broj zaposlenih preračunat na ekvivalent punog radnog vremena.

* Labour cost per employee refers to employees converted into full time employees

METODOLOŠKE NAPOMENE

Anketom o troškovima rada prikupljaju se podaci o isplaćenim plaćama i ostalim troškovima rada koje poslodavac plaća za zaposlene osobe u poslovnom subjektu, gledano sa aspekta troškova poslodavca a ne sa aspekta primanja zaposlenih. Anketa se sprovodi u skladu sa Regulativom Vijeća EU br. 530/1999, regulativama Evropske komisije br. 1726/1999 i 1737/2005, i metodološkim uputama Evropskog statističkog ureda EUROSTAT. Na ovaj način obezbijedena je međunarodna uporedivost podataka iz oblasti statistike troškova rada.

Izvor i metode prikupljanja podataka

Anketa o troškovima rada se sprovodi u četvorogodišnjoj dinamici, i prvi put je sprovedena u BiH. Ovim istraživanjem prikupljaju se podaci od poslovnih subjekata (pravnih osoba) izabranih u uzorak čije je sjedište na teritoriji Federacije BiH, iz svih područja klasifikacije djelatnosti NACE Rev.1.1, osim područja: A Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B Ribarstvo i L Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje. Podaci su prikupljeni za poslovne subjekte kao cjelinu, a ne prema pripadajućim jedinicama u sastavu.

Definicije

Podaci o visini i strukturi isplaćenih troškova rada za 2009. godinu, odnose se na zaposlene na određeno i neodređeno vrijeme, bez obzira da li rade puno ili kraće od punog radnog vremena. Troškovi osoba angažovanih po osnovu ugovora o djelu, na povremenim i privremenim poslovima, i putem omladinskih i studentskih servisa nisu uključeni u troškove rada.

Anketom o troškovima rada obuhvaćeni su samo isplaćeni troškovi rada za 2009. godinu. Obračunati a neisplaćeni troškovi rada za 2009. godinu, nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem. Troškovima rada nisu obuhvaćena primanja koja se odnose na refundiranu plaću ili refundiranu naknadu plaće.

Ukupni troškovi rada iskazani su u bruto iznosu i obuhvaćaju: **sredstva zaposlenih** (primanja zaposlenih osoba i socijalne doprinose poslodavca), **troškove obrazovanja**, **druge troškove zaposlenih**, **umanjene za iznos subvencija za troškove rada**.

Primanja zaposlenih osoba obuhvaćaju: **bruto plaće** (osnovne plaće, isplate po osnovu osobne poslovne uspješnosti ili poslovnog uspjeha preduzeća), **naknade bruto plaća** (za dane godišnjeg odmora, naknade za odsustvovanje sa posla za vrijeme državnih i vjerskih praznika i neradnih dana utvrđenih zakonom, naknade plaća za prekide u radu bez krivice zaposlenih), **ostale naknade** (topli obrok, prevoz, regres, otpremnine za odlazak u penziju, jubilarne nagrade, naknade članova upravnog i nadzornog odbora ako su u radnom odnosu kod isplatioca i sl.), **plaćanja u naturi - proizvodima preduzeća** (plaćanja plaća u naturi i ostalih naknada u proizvodima preduzeća, stambeni smještaj zaposlenih, troškovi korištenja službenog automobila u privatne svrhe).

Socijalni doprinosi poslodavca obuhvaćaju: **zakonski propisane obavezne doprinose na teret poslodavca** (doprinosi na bruto plaće i naknade plaća) kao i **ostala socijalna davanja poslodavca** (naknade plaća za dane bolovanja na teret poslodavca, premije osiguranja zaposlenih, pomoć zaposlenima i njihovim porodicama, otpremnine zaposlenim za čijim radom je prestala potreba).

Troškovi obrazovanja obuhvaćaju: troškove za obuke, kurseve, seminare, stručno usavršavanje i sl., a koji se plaćaju na teret poslodavca.

Drugi troškovi zaposlenih obuhvaćaju: troškove za usluge zaštite na radu kao i troškove zapošljavanja novih zaposlenika (troškovi oglasa, konkursa i sl.).

Subvencije za troškove rada su iznos nepovratnih plaćanja od strane Vlade ili drugih organizacija usmjerenih isključivo za isplatu dijela ili ukupnih troškova rada. Subvencije su odbitna stavka od ukupnih troškova rada.

Plaćeni sati rada obuhvaćaju plaćene sate rada od strane poslodavca (izvršene i neizvršene), bez refundiranih sati rada (porodiljsko odsustvo, bolovanje koje ne ide na teret poslodavca i sl.).

Izvršeni sati rada su dio ukupno plaćenih sati rada, i odnose se na stvarno odrađene sate u punom, kraćem ili dužem od punog radnog vremena kao i sate rada zaposlenih koji su bili na radnom mjestu, a nisu radili zbog kvara ili čišćenja mašina, pripreme ili čišćenja alata, trenutnog nedostatka posla, pisanja radnih izvještaja i dr.

Neizvršeni sati rada su dio ukupno plaćenih sati rada, a obuhvaćaju sate koje su zaposleni ostvarili na godišnjem odmoru, bolovanju koje ide na teret poslodavca, plaćenom odsustvu, sate po osnovu plaćenih državnih praznika i neradnih dana utvrđenih zakonom i druge neizvršene a plaćene sate rada od strane poslodavca.

METHODOLOGICAL NOTICES

Labour cost survey obtains data on wages and salaries and other labour costs, paid by employer for employees, as employer's costs and not as employees receives. This survey is conducted on the basis of EU Regulations No. 530/1999, 1726/1999 and 1737/2005, and in accordance with methodological recommendation of the European Statistical Bureau (EUROSTAT). Data from this survey are methodologically comparable with the data from LCS of other European's countries.

Data sources and methods of collection

Labour cost survey is conducted once in four year and this is the first LCS in B&H. With this survey we collected data from sample selected business subjects whose headquarter is in Federation B&H, from all sections of NACE Rev.1.1 classification of activities, except sections: A - Agriculture, hunting and forestry, B Fishing and L Public administration and defense, compulsory social security. Observation unit in this survey is business subject, not local unit.

Definitions

Data about level and structure of labour costs in 2009 refers to all employees whether they are employed on definite or indefinite period, and whether they work full time or less than full time. Labour cost of persons that work on the contractual basis, author contracts, contracts concluded with young people's or students' unions are not included.

Data on labour cost collected with this survey refers on payed out labor cost, but not on accrued labour cost not payed. Labour costs do not cover refunded salaries or refunded compensations of salaries.

Total labour costs are in gross amount and they cover: compensations of employees (wages and salaries and employers' social contributions), **vocational training costs, other expenditures, less any subsidies received.**

Wages and salaries cover: gross wages (basic wages and salaries, bonuses), **payments for days not worked** (annual leave, public holidays and other paid days not worked), **other payments** (for meal, transport, payments for retirement, jubilee rewards, allowances for members of Steering Committee employed in organisation etc.), **wages and salaries in kind** (company products, staff housing, company cars).

Employers' social contributions cover: employers' actual social contributions (statutory - made compulsory by law, collectively agreed), **employers' imputed social contributions** (guaranteed remuneration in the event of sickness, grants for employees and their families, payments to employees leaving the enterprise).

Vocational training costs paid by the employer cover expenditure on vocational training services and facilities, expenditure on participation in courses, the fees of instructors from outside the enterprise etc.

Other expenditure paid by employers cover expenditure for working clothes provided by the employer and recruitment costs (job advertisement costs, cost to the recruitment agencies etc.).

Subsidies received by the employer are all amount received in the form of subsidies intended to refund part or all of the cost of direct remuneration but not intended to cover social security or vocational training costs.

Paid hours cover total number of hours paid by the employer to all employees. These hours include actually worked hours and paid but not worked hours. Not covered are reimbursed hours (maternity leave, nursing, sick leave that are not paid by employer and similar).

Actually worked hours cover hours actually worked in full time, part time and overtime and hours when employees were at the workplace and received earnings but did not work due to work and site preparation, breakdown or cleaning of machinery, accidents, temporary lack of work or writing reports.

Hours paid, but not worked, cover hours that employees spent on annual leave, sick leave paid by the employer, paid leave, public holidays and dayoffs as prescribed by law and other hours paid, but not worked.